

Изведби на разводните постројки

Фактори кои влијаат врз изведбата на РП:

- номинален напон;
- барања во однос на заштита од електричен лак, сигурносни растојанија, прегледност и можност за контрола, расположлив простор, шема на врските на главните струјни кругови.

Основна поделба на РП:

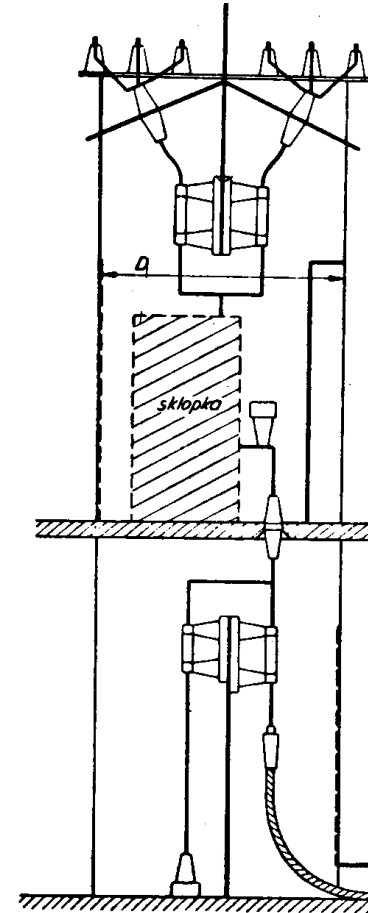
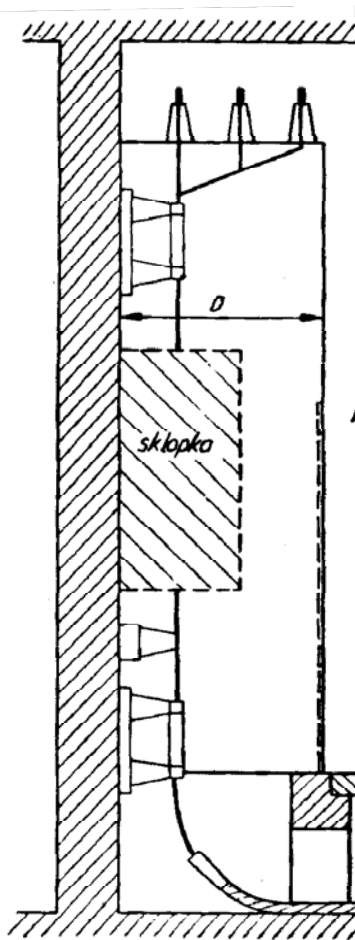
- разводни постројки во згради ($U_n \leq 35 \text{ kV}$);
- разводни постројки на отворено ($U_n > 35 \text{ kV}$);

Поделба во однос на заштита од електричен лак:

- отворени постројки;
- оклопени постројки;

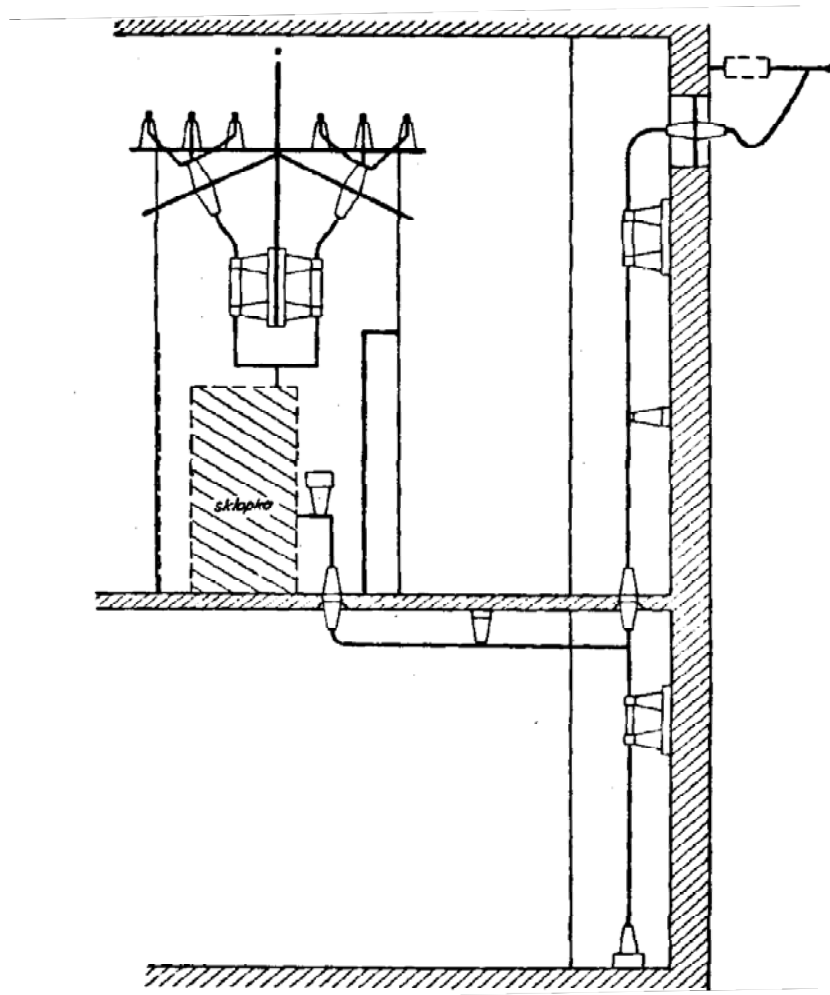
Отворени изведби на среднонапонски РП

Изведби со кабелски одвод

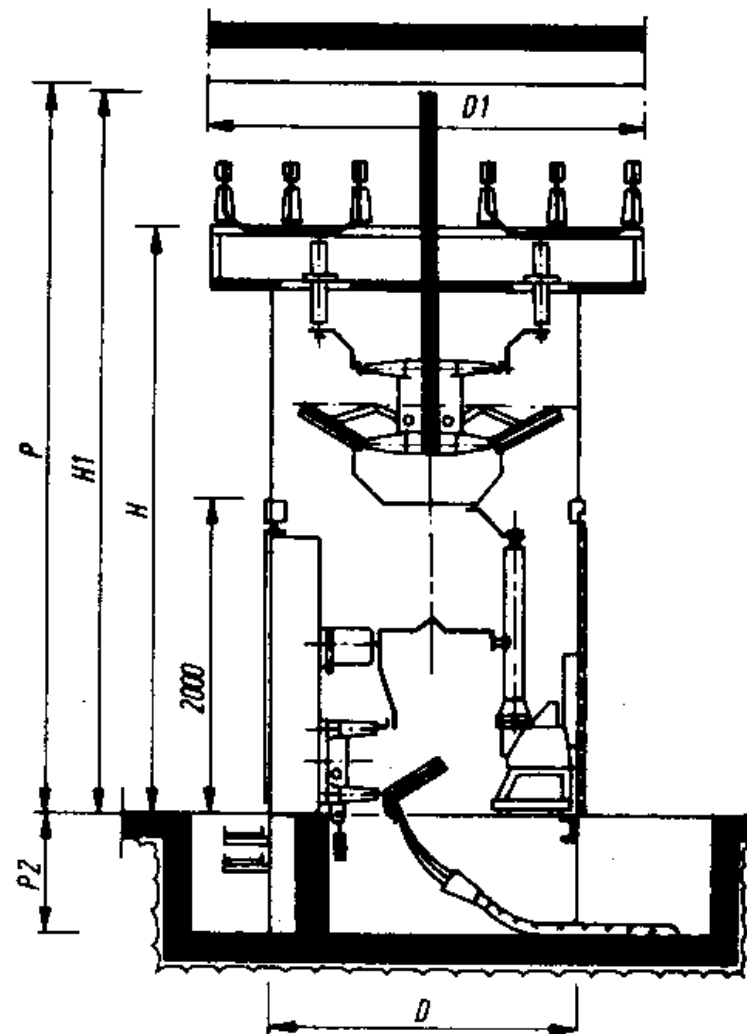
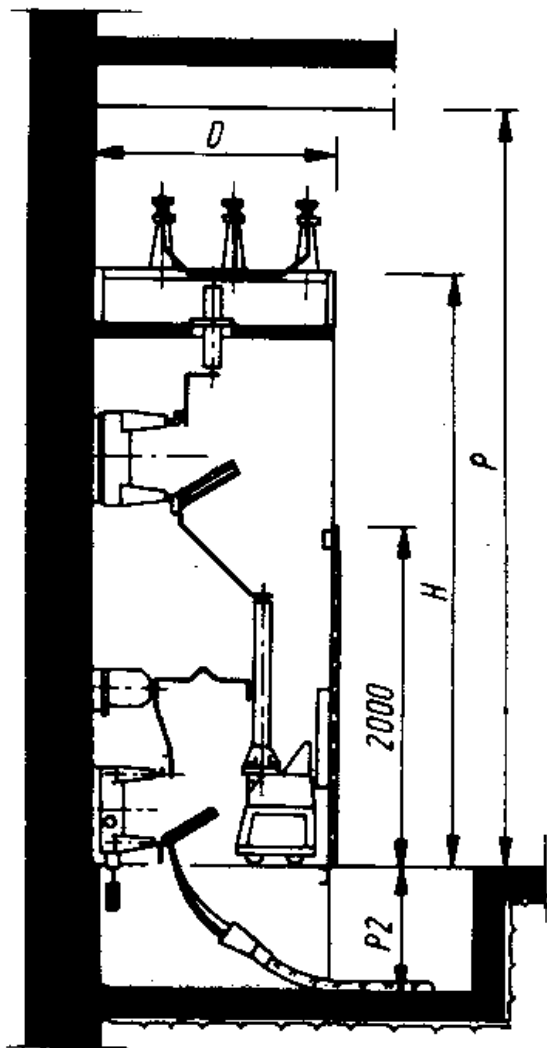

Скица на пресек на ќелија на отворена РП со еден и два системи на собирници

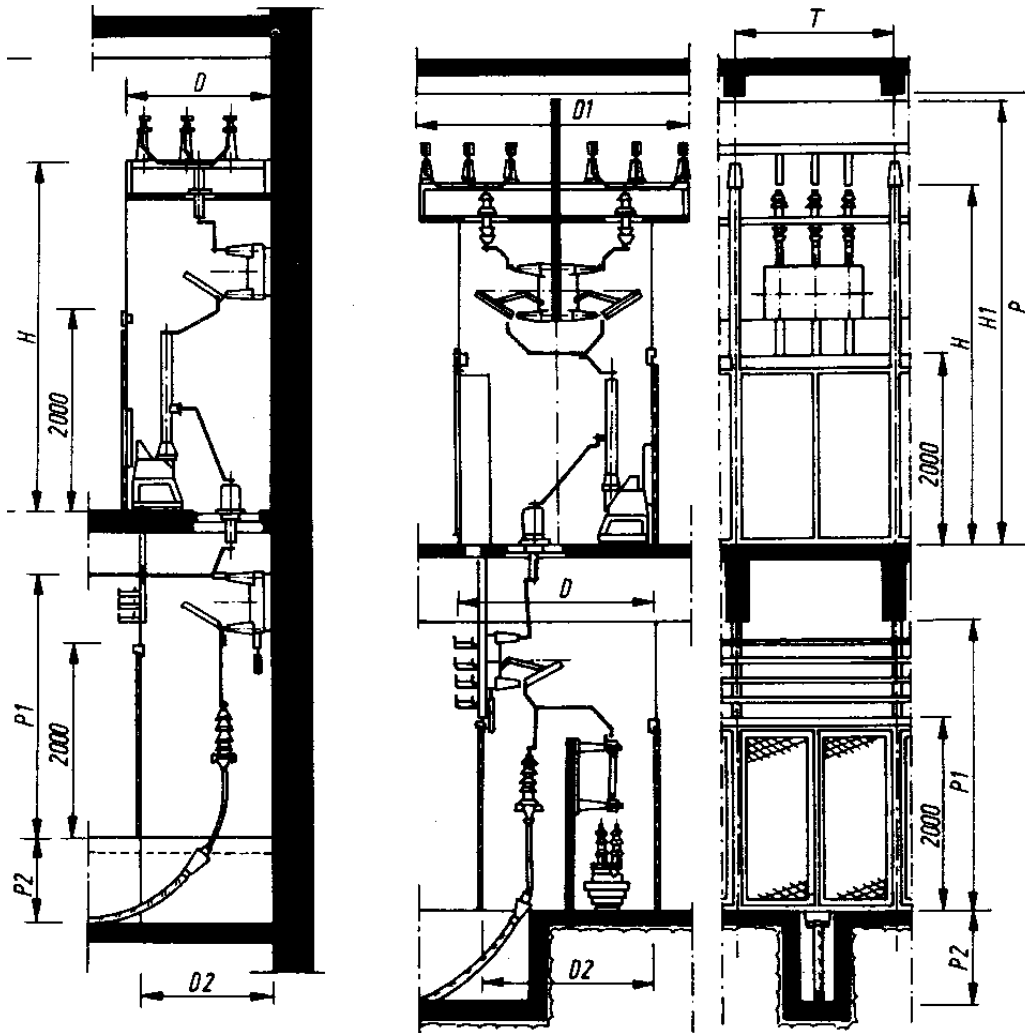
Изведби со воздушен извод

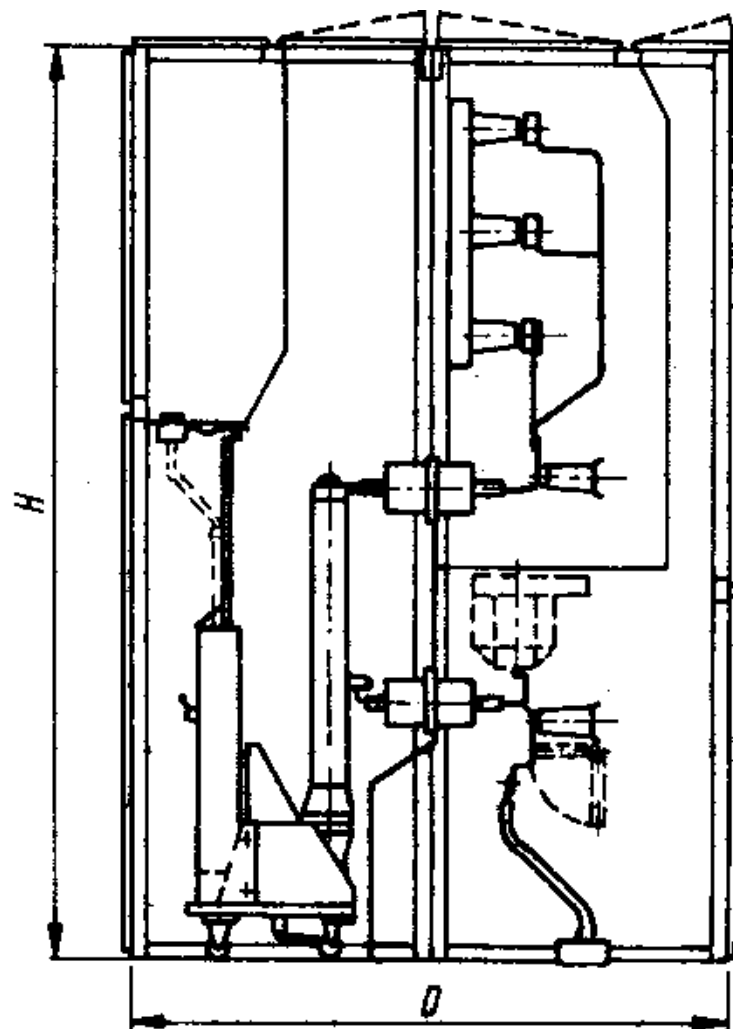
Скица на пресек на ќелија на отворена РП со воздушен извод

Пресек на ќелија со еден и два системи на собираници

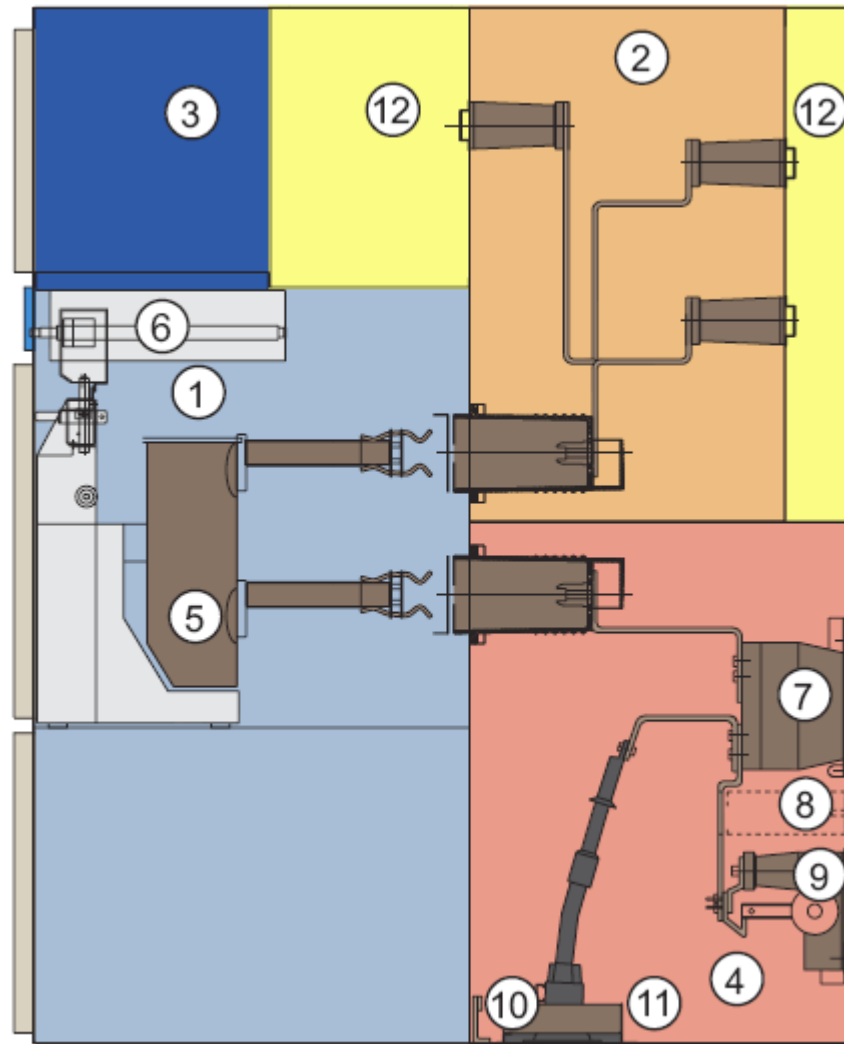
Пресек на ќелија со еден и два системи на собирници
(изведба во две нивоа)

Среднонапонска ќелија со извличив прекинувач

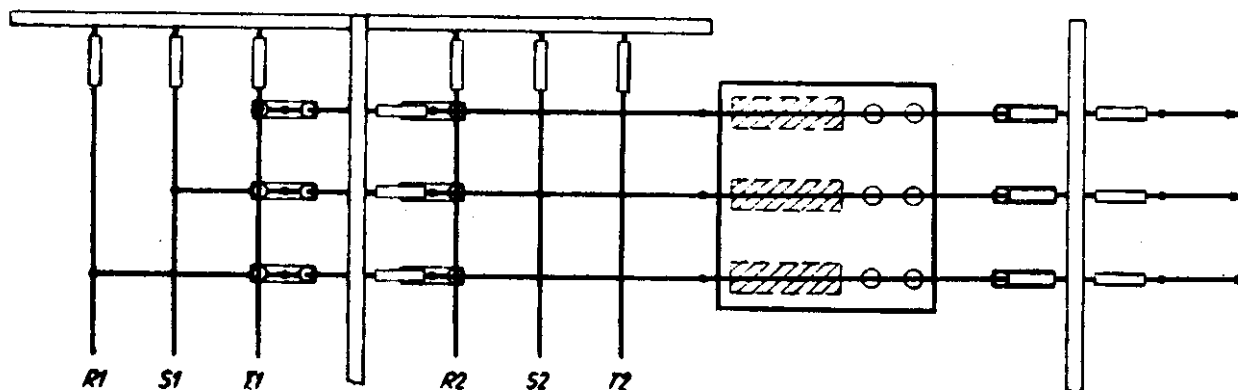
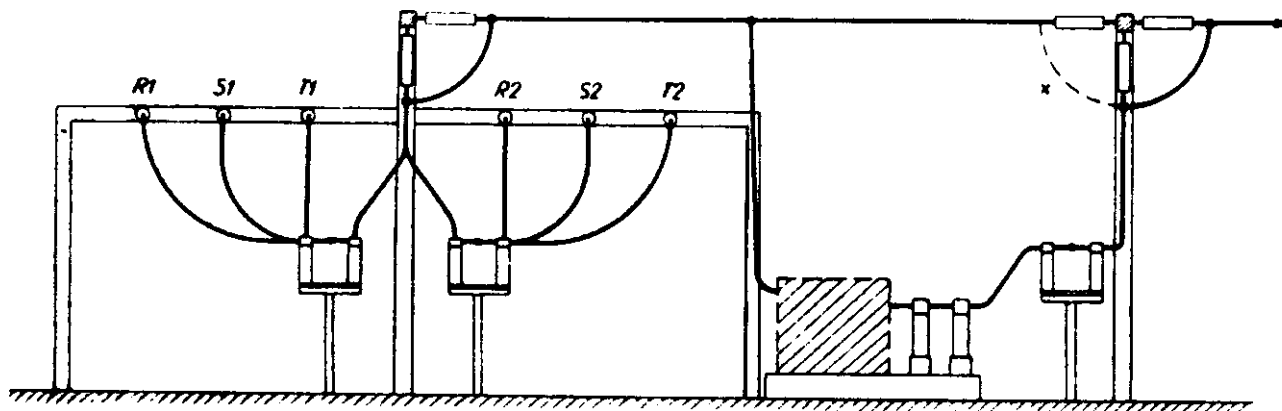
Изведби со подвижни апарати

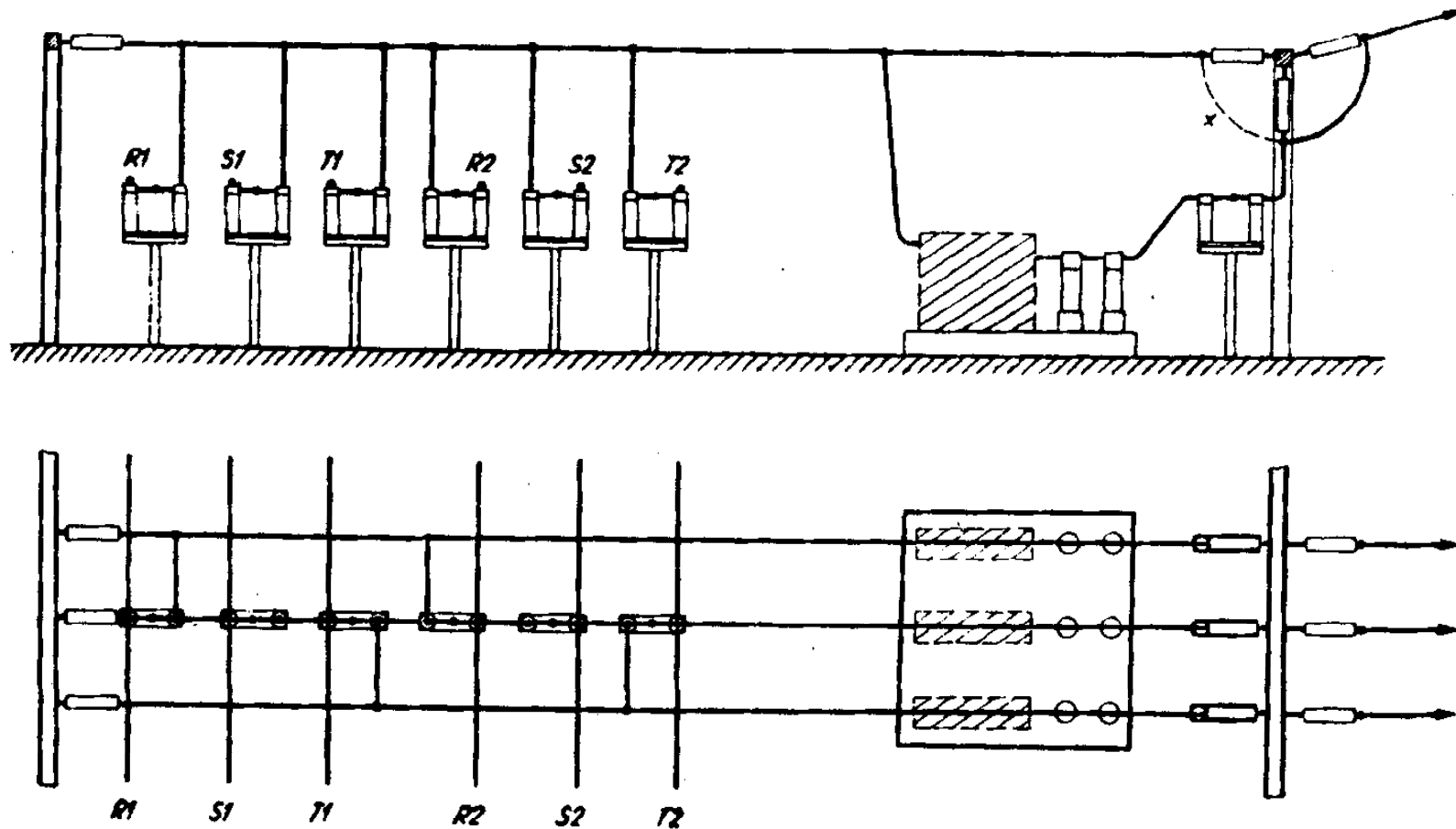

Среднонапонска ќелија со извлечив прекинувач

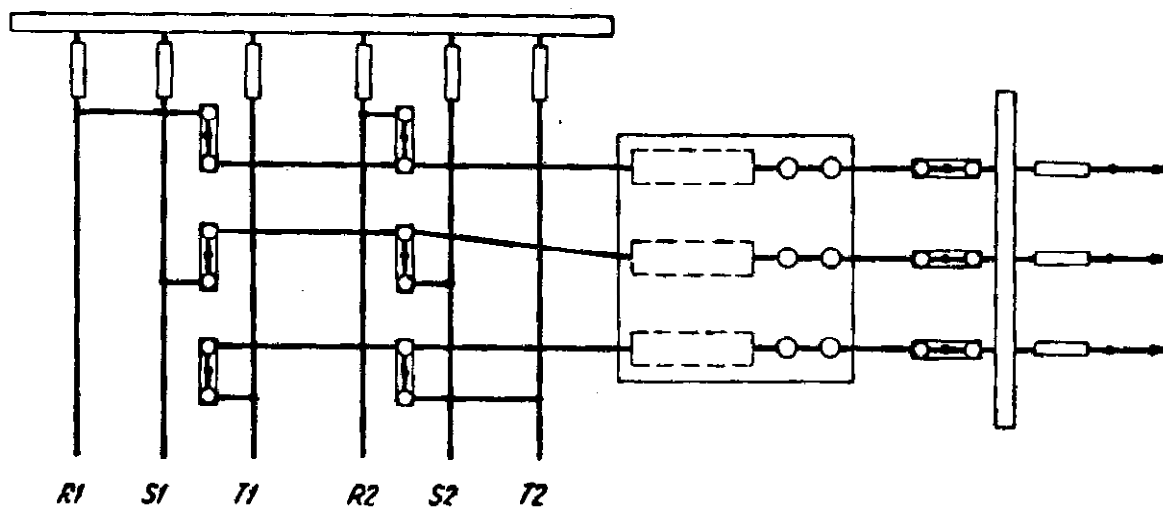
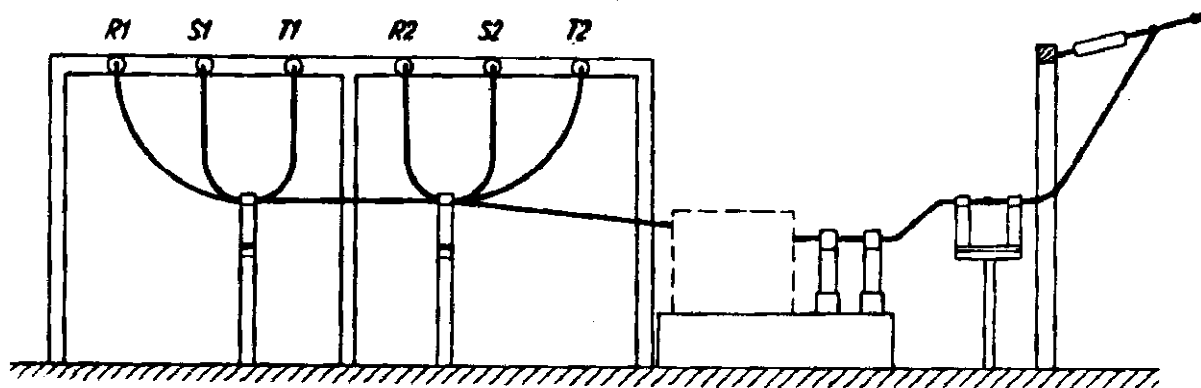
Изведби на РП на отворен простор

Изведба на РП со средишен столб

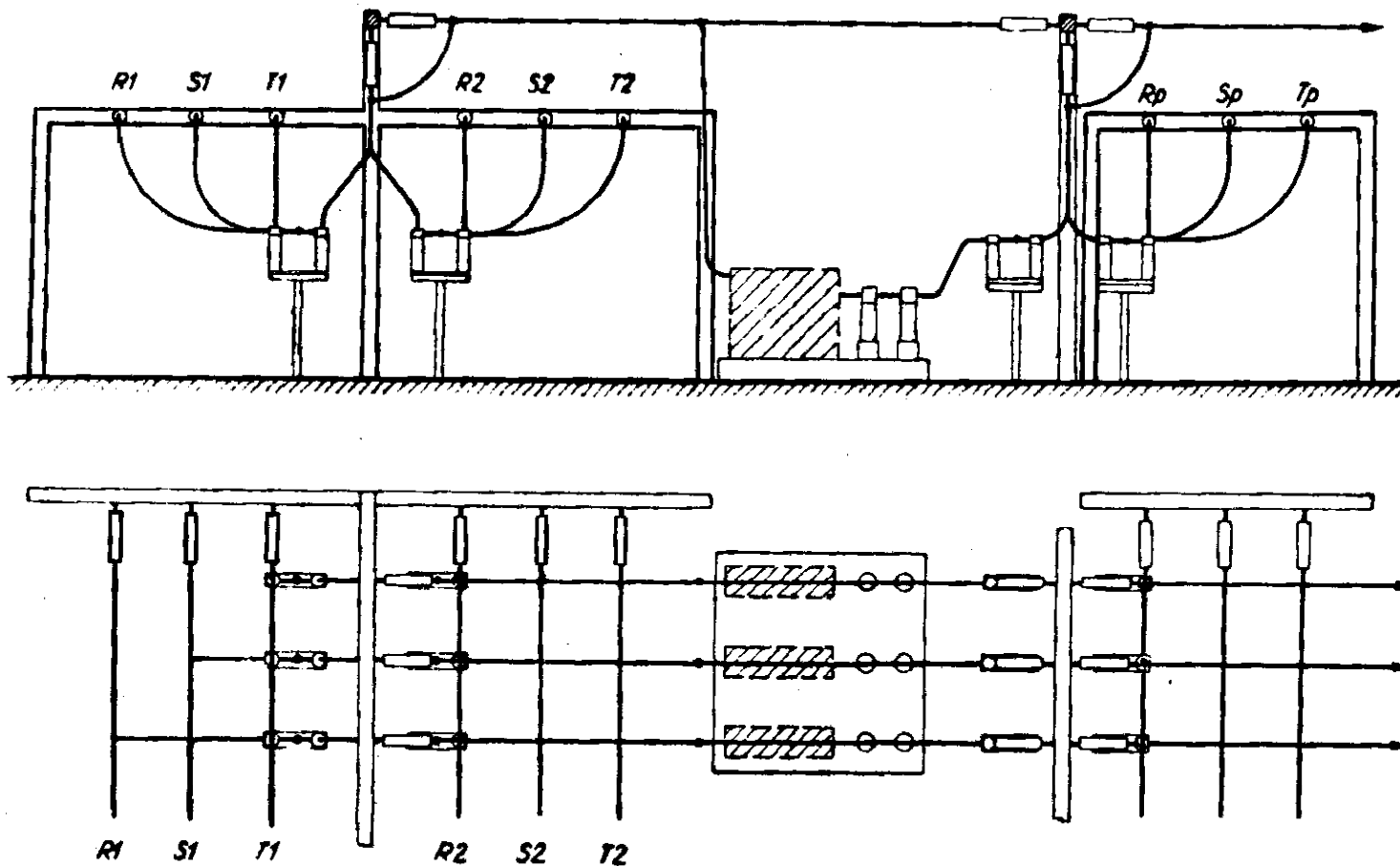

Попречна (тандем) изведба на разводна постројка

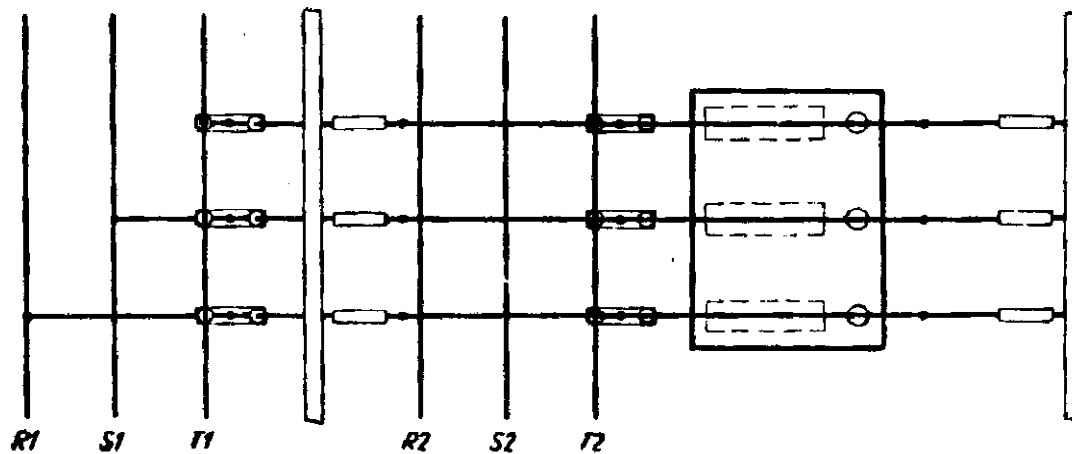
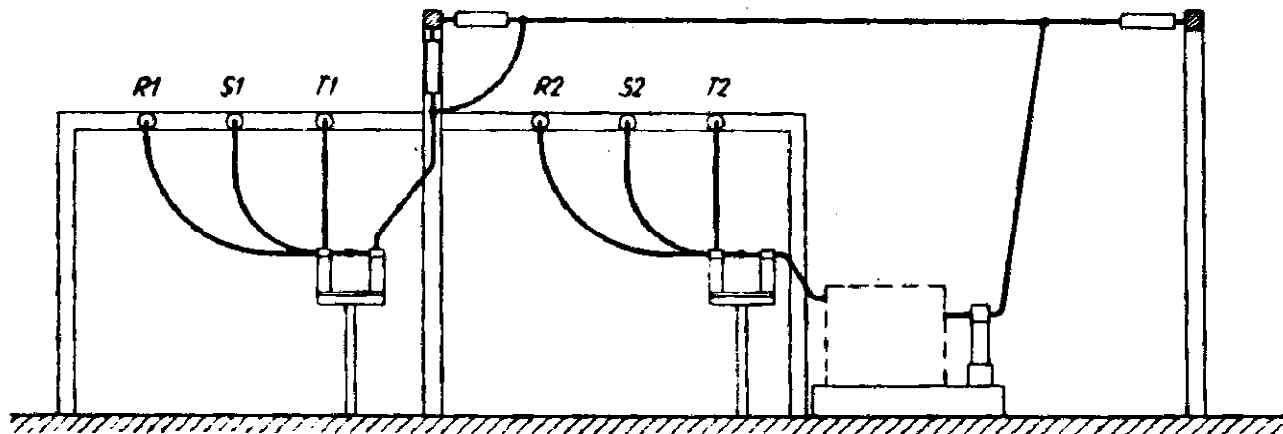

Подолжна (во бразда) изведба на разводна постројка

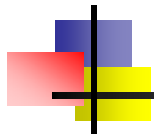
7. Изведби на разводните постројки

Изведба на РП два система и помошен систем на
собиrници со средишен столб

Спојно поле на разводна постројка со средишен столб

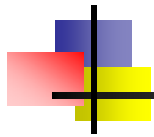

7. Изведби на разводните постројки

7. Изведби на разводните постројки

7. Изведби на разводните постројки

Заземјувачи

Заземјувањето претставува збир на мерки и средства кои се превземаат со цел да се обезбедат нормални услови за работа на системот и безбедно движење на луѓе и животни во близина на објектот. Заземјувањето значи остварување на галванска врска на поедини делови на апаратите и опремата од разводната постројка со земјата, преку заземјувачки систем.

Заземјувач претставува еден или повеќе проводници поставени во земја, така да е остварен непосреден контакт со земјата. **Заземјувачки систем** го сочинуваат галвански поврзан заземјувач и други метални делови кои се во контакт со земјата (темелен заземјувач, плаштеви на кабли, заштитно јаже на надземни водови).

Поделба на заземјувачите:

1. Според обликот на елементите на заземјувачот:

- цевки или шипки;
- ленти или јажиња;
- плочи;
- арматура во бетон;
- метални водоводни цевки;
- останати метални вкопани конструкции.

2. Според начинот на изведба:

- хоризонтални (површински) заземјувачи;
- вертикални (длабински) заземјувачи;
- коси заземјувачи.

3. Според средината во која се поставуваат:

- заземјувачи во земја;
- темелни заземјувачи.

4. Според обликот на заземјувачот:

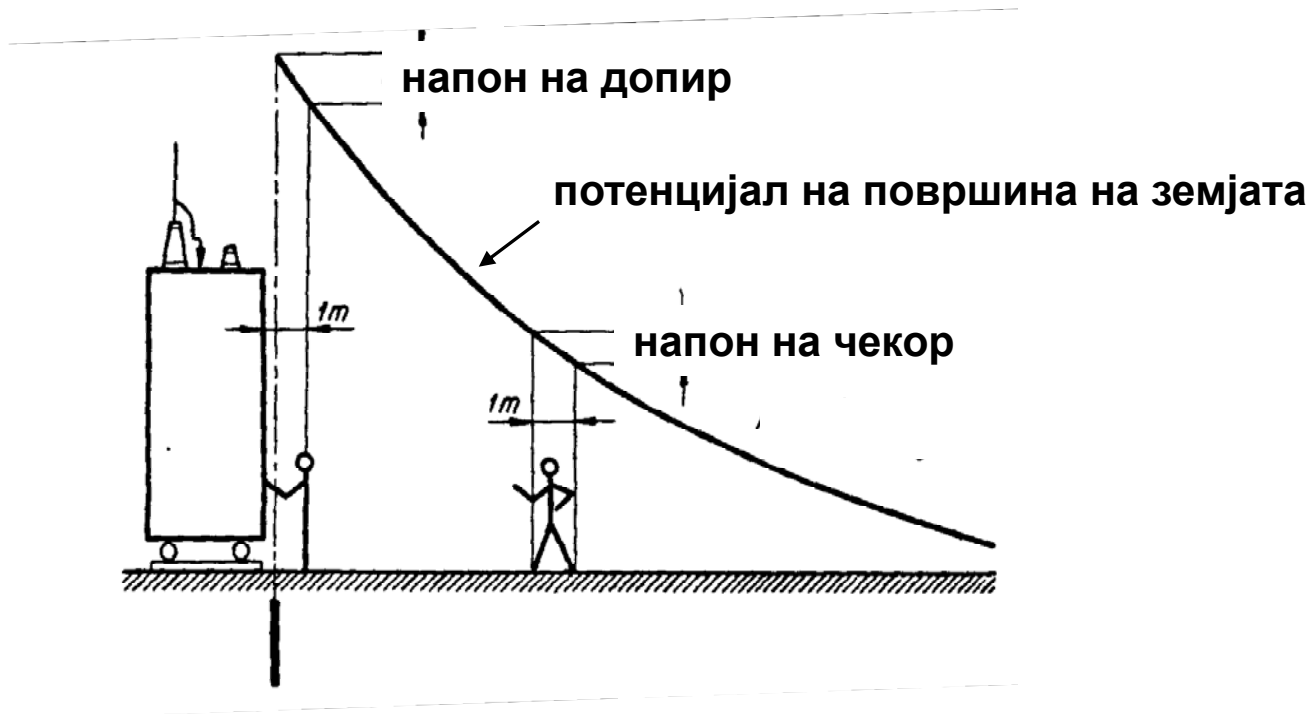
- зракасти заземјувачи;
- прстенести заземјувачи;
- мрежести заземјувачи;
- комбинирани заземјувачи.

5. Според намената:

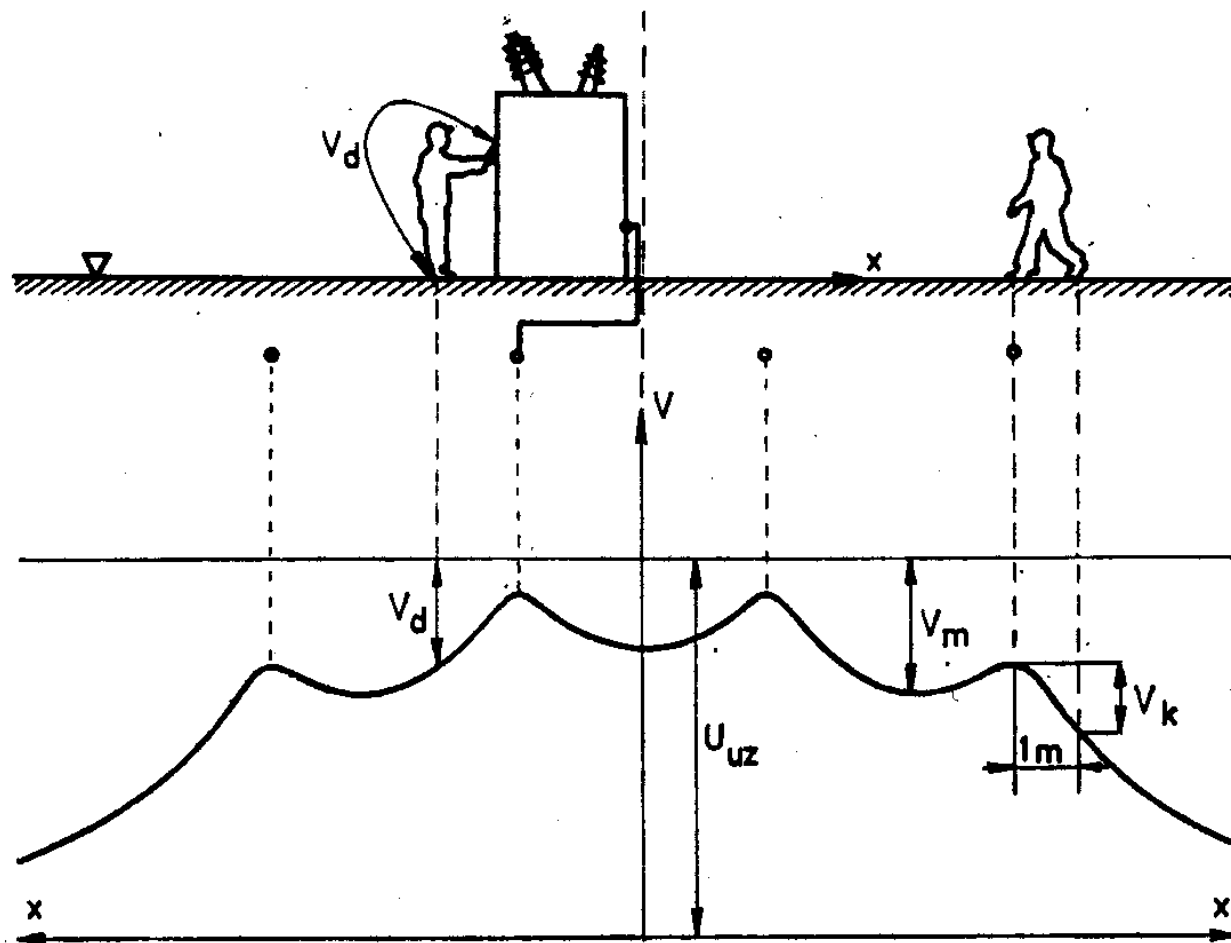
- погонско заземјување;
- заштитно заземјување;
- громобранско заземјување;

Основни карактеристики:

- напон на заземјувачот U_z (V);
- отпор на распростирање R_z (Ω);
- импеданса на заземјување Z_z (Ω);
- напон на допир E_d (V);
- напон на чекор E_c (V);

Дефиниција на напон на допир и напон на чекор

Распределба на потенцијали на мрежест заземјувач

Димензионирање на заземјувачите

Критериуми за димензионирање: термички оптоварувања и напони кои се јавуваат во заземјувачките системи.

Основни параметри кои влијаат при димензионирање на заземјувањето:

- специфичен отпор на земјата;
- обликот на заземјувачот (геометриски карактеристики);
- максимална струја низ заземјувачот;
- критериумите за безбедност;

Специфичен електричен отпор на земјата претставува електрична отпорност на 1 m^3 земја.

Специфични електрични отпорности на земјата

вид на земја	ρ (Ωm)
морска вода	0,2
речна вода	50
тресет и хумус	20
глинеста земја	100
песоклива земја	300
песок	500
варовник	700
камен	10000

Фактори кои влијаат врз специфичниот отпор:

- влажност на земјата;
- составот на земјата;
- внатрешниот притисок;
- температурата и годишното време;

Емпириски формули за пресметка на сложени заземјувачи

Отпор на распростирање на мрежест заземјувач со правоаголен и квадратен облик

$$R_{zh} = 0,13 \cdot \frac{\rho}{\sqrt{S}} \cdot \log_{10} \left(\frac{2400 \cdot \sqrt{S}}{N} \right)$$

Напон на допир

$$E_{mh} = \rho \cdot K_m \cdot K_{im} \cdot \frac{I_z}{L_{em}}$$

$$K_m = \frac{1}{2 \cdot \pi} \left[\ln \left(\frac{D^2}{16 \cdot h \cdot d} + \frac{(D + 2 \cdot h)^2}{8 \cdot D \cdot d} - \frac{h}{4 \cdot d} \right) + \frac{K_{ii}}{K_h} \ln \left(\frac{8}{\pi(2 \cdot n - 1)} \right) \right]$$

$$K_{ii} = \begin{cases} 1, \\ \frac{1}{(2 \cdot n)^{2/n}} \end{cases}$$

$$K_h = \sqrt{1 + h}$$

Напон на чекор:

$$E_{ch} = \rho \cdot K_s \cdot K_{is} \cdot \frac{I_u}{L_{es}}$$

$$K_s = \frac{1}{\pi} \cdot \left[\frac{1}{2 \cdot h} + \frac{1}{D + h} + \frac{W}{D} \right]$$

$$W = \begin{cases} 0,5 + 0,9 \cdot \ln \frac{n-1}{2}, & n > 2 \\ 0, & n = 2 \end{cases}$$

$$K_{is} = 0,94 + 0,047 \cdot n$$